

Державні будівельні норми України

СИСТЕМА НОРМ ТА ПРАВИЛ
ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ІОНІЗУЮЧИХ ВИПРОМІНЮВАНЬ ПРИРОДНИХ
РАДІОНУКЛІДІВ В БУДІВНИЦТВІ

Радіаційний контроль
будівельних матеріалів та об'єктів будівництва

ДБН В.1.4-2.01-97

Видання офіційне

Державний комітет України
у справах містобудування та архітектури

Київ -1997

Розроблені:: Науково-виробничою фірмою "РОСА" (Горіцький О.В., к.т.н.; Сабалдир В.П., к.т.н.; Захарчук М.І., інж.; Кравченко Л.С., інж.; Ліхтарьова Т.М., інж.),
Науковим центром радіаційної медицини АМН України (Ліхтарьов І.А. д.ф.-м.н.; Лось І.П., д.б.н.; Романенко А.Ю., д.м.н.)
за участю
Мінохорони здоров'я (Бобильова О.О., к.м.н.),
Держкоммістобудування (Желудков Г.В., інж.),
Міністерства з надзвичайних ситуацій (Пінчук В.Я., к.т.н.),
Академії будівництва (Величко В.О., к.т.н.; Злобін Г.К., інж.; Лівійський О.М., д.т.н.),
НДІ будівельного виробництва Держкоммістобудування (Полонська С.О., к.т.н.)

Внесені і підготовлені до затвердження: Відділом державних нормативів, стандартів та сертифікації Держкоммістобудування України

Затверджені: Наказом Держкоммістобудування України
від " 24 " липня 1997 р. 124 та введені в дію

з " 1 " січня 1998 р.

З введенням в дію ДБН В.1.4-0.01-97, ДБН В.1.4-0.02-97, ДБН В.1.4-1.01-97, ДБН В.1.4-2.01-97 втрачають чинність РВН 356-91 "Положення про радіаційний контроль на об'єктах будівництва та підприємствах будіндустрії і будматеріалів України".

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві ДБН В.1.4-2.04-97

Радіаційний контроль будівельних матеріалів та об'єктів будівництва Вводяться вперше

1. Галузь застосування

1.1. Дані державні будівельні норми встановлюють вимоги до методів, засобів та порядку проведення радіаційного контролю в будівництві, на підприємствах будіндустрії та будматеріалів, вимоги до суб'єктів системи радіаційного контролю.

1.2. Вимоги цих ДБН поширюються на всі види будівництва, крім зазначених в п. 1.2 ДБН В.1.4-0.01

1.3. Дотримання цих норм є обов'язковим на території України для всіх юридичних і фізичних осіб, незалежно від форм власності, що приймають участь у проектуванні, будівництві та експлуатації будинків і споруд, а також виготовляють або постачають будівельні матеріали, вироби та конструкції або здійснюють контроль за будівництвом та виготовленням вищезгаданої продукції.

1.4. Виконання вимог цих ДБН не пов'язане з безпекою праці будівельників, яка регламентується окремими нормами і правилами.

1.5. При розгляді випадків порушення вимог діючих норм і правил захисту населення від іонізуючих випромінювань необхідно керуватись цим нормативним документом та Нормами радіаційної безпеки України (НРБУ).

1.6. Всі вимоги цих ДБН є обов'язковими.

2. Нормативні посилання

В цьому нормативному документі зроблені посилання на такі норми:

- ДБН В.1.4-0.01-97. Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві. Основні положення;

- ДБН В.1.4-0.02-97. Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві. Типові документи;

- ДБН В.1.4-1.01-97. Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві. Регламентовані радіаційні параметри. Допустимі рівні.

3. Скорочення, терміни та визначення.

3.1. В даних нормах прийняті такі скорочення:

РК - радіаційний контроль;

РРО - разові радіаційні обстеження;

СРО - систематичні радіаційні обстеження;
ППД - потужність поглиненої дози;
ЕРОА - середньорічна еквівалентна рівноважна об'ємна активність радону;
ІВ - іонізуючі випромінювання;
ПРН - природні радіонукліди;
А - ефективна сумарна питома активність ПРН;
еф
РП - радіаційний паспорт.

3.2. Основні терміни і визначення, які використовуються у цих ДБН, регламентовані НРБУ.

3.3. Застосовані в цих ДБН терміни "Разові радіаційні обстеження" і "Систематичні радіаційні обстеження" мають такі визначення:

3.3.1. "Разові радіаційні обстеження" (РРО). Система, яка передбачає здійснення радіаційного контролю окремих об'єктів (будинків, споруд, партій сировини та будівельних матеріалів) і видачу документів, які підтверджують виконання (невиконання) вимог до нормативних рівнів радіаційних параметрів.

3.3.2. Систематичні радіаційні обстеження" (СРО). Система, яка передбачає:

а) постійні довгострокові обстеження (об'єктів одного або декількох замовників в межах міста, району, області, регіону; об'єктів будівництва, споруджених однією організацією; продукції одного підприємства);

б) видачу документів, які підтверджують виконання (невиконання) вимог до нормативних або (і) контрольних рівнів радіаційних параметрів;

в) постійне ведення банку даних виконання обстежень з використанням ЕОМ або ПЕОМ, їх обробку і аналіз;

г) розробку рекомендацій замовникам відносно встановлення або зміни контрольних рівнів радіаційних параметрів.

4. Загальні положення

4.1. Радіаційний контроль є однією із ланок діючого в Україні контролю якості будівельної продукції, дотримання вимог до надійності будівель та споруд під час експлуатації та вимог до інженерних досліджень в будівництві.

4.2. Відповідальність за додержання вимог цих ДБН покладається на керівників будівельних організацій, підприємств будіндустрії і будматеріалів всіх форм власності, незалежно від виробничої потужності та місця розташування (юридичної адреси).

4.3. За поставку будівельним організаціям продукції, на яку постачальником видані документи про радіаційну якість, але вона не відповідає вимогам норм, матеріальну відповідальність несе керівник (власник) організації - постачальника, незалежно від того, де і як він одержав поставлену продукцію і які документи про її радіаційну якість є в його розпорядженні.

4.4. За поставку індивідуальним забудовникам, на яких не розповсюджуються умови здійснення радіаційного контролю, продукції, що не відповідає вимогам норм відносно радіаційних параметрів і призводить до перевищення встановлених радіаційних нормативів на об'єкті, керівник (власник) організації - постачальника може бути притягнений до відповідальності у відповідності з Законодавством України.

4.5. Загальний нагляд за виконанням вимог цих ДБН здійснюють органи Держсаннагляду.

4.6. Об'єкти радіаційного контролю у відповідності з вимогами

п.8.3. ДБН В. 1.4-0.01 поділяються на такі категорії:

I - об'єкти обов'язкового радіаційного контролю.

II - об'єкти рекомендованого радіаційного контролю.

4.7. До I-ї категорії відносяться:

4.7.1. Кар'єри сировини та будівельних матеріалів.

4.7.2. Території під забудову об'єктами 1-ї групи (п.5.1 ДБН В.1.4-1.01).

4.7.3. Сировина та будівельні матеріали у відповідності з п. 6.1.1. цих ДБН.

4.7.4. Закінчені будівництвом об'єкти 1-ї та 3-ї груп (п.5.1. ДБН В.1.4-1.01).

4.8. До II-ї категорії відносяться:

4.8.1. Лісопосади.

4.8.2. Території під забудову об'єктами 3-ї групи (п.5.1. ДБН В.1.4-1.01).

4.8.3. Будівельні вироби і конструкції.

4.8.4. Оздоблювальні матеріали і вироби.

4.8.5. Інженерне обладнання об'єктів.

4.9. З метою підвищення рівня якості будівництва необхідно здійснювати експертизу проектної документації на виконання вимог норм радіаційної безпеки. В обов'язковому порядку експертизі підлягають типові проекти будівель і споруд житлового, цивільного та промислового призначення I-ї групи (п. 5.1 ДБН В.1.4-1.01).

4.10. Ці норми регламентують вимоги до контролю об'єктів I-ї категорії.

4.11. До суб'єктів системи радіаційного контролю відносяться такі державні і приватні юридичні і фізичні особи:

а) діяльність яких регламентується Державною системою стандартизації і нормування в будівництві (користувачі);

б) яким Законодавством надане право розробляти нові нормативні документи, а також доповнення або зміни до діючих нормативних документів системи (розробники); в) яким надане право затверджувати нормативні документи, зміни або доповнення, до них, контролювати виконання вимог нормативних документів (органи керування системою).

4.12. Радіаційний контроль якості об'єктів здійснюють служби радіаційного контролю (РК). Вимоги до систем і служб радіаційного контролю наведені в розділі 5 і розділах 1 і 2 Посібника до цих ДБН.

4.13. Цей нормативний документ регламентує вимоги до методів, засобів і порядку проведення обов'язкового радіаційного контролю у відповідності до розділів 6.7.8.

5. Системи і служби радіаційного контролю

5.1. Системи радіаційного контролю

5.1.1. Радіаційний контроль в будівництві дозволяється здійснювати згідно систем, регламентованих цим нормативним документом (п.п.3.3.1 та 3.3.2).

5.1.2. Службам радіаційного контролю дозволяється використовувати одночасно обидві системи з обов'язковою окремою їх реєстрацією в органах Держсаннагляду і дотриманням вимог нормативних документів щодо оплати виконуваних робіт.

5.1.3. При виборі системи радіаційного контролю службам радіаційного контролю рекомендується користуватись критеріями, наведеними в розділі 1 Посібника до цих ДБН.

5.1.4. Системи радіаційного контролю реєструються органами Держсаннагляду тільки при умові виконання всіх вимог цих ДБН.

5.2. Служби радіаційного контролю

5.2.1. Радіаційний контроль в будівництві на території України можуть виконувати державні і приватні контрольні служби: лабораторії, відділи, лабораторні центри (комплекси) у складі державних і приватних організацій і підприємств, а також окремі лабораторії, лабораторні центри (комплекси), які мають статус державного або приватного підприємства і акредитовані Держстандартом або МОЗ України відповідно діючому порядку.

5.2.2. Встановлюються такі ранги служб радіаційного контролю:

5.2.2.1. I - Лабораторії радіаційного контролю, які здійснюють систематичні радіаційні обстеження.

5.2.2.2. II - Лабораторії радіаційного контролю, які здійснюють разові радіаційні обстеження.

5.2.2.3. III - Пости радіаційного контролю.

5.2.3. Рекомендації щодо створення та функціонування служб радіаційного контролю в будівництві наведені в розділі 2 Посібника до цих ДБН.

5.2.4. Незалежно від Підпорядкованості і рангу всі вимірюючі системи служб радіаційного контролю в обов'язковому порядку повинні:

- пройти акредитацію в Держстандарті або МОЗ України відповідно діючому законодавству;

- мати протокол зіставлення, який забезпечує єдність вимірів регламентованих радіаційних параметрів в будівництві на території України.

Протокол зіставлення дає право на проведення радіаційного контролю тільки в тому випадку, коли результати зіставлення залишаються всередині "інтервалу допустимості".

5.2.5. Протоколи зіставлення видають лише організації, які мають дозвіл МОЗ України чи Держстандарту України. Встановлюється наступний порядок видачі протоколу зіставлення єдності вимірів регламентованих радіаційних параметрів (Додаток 1 до ДБН В, 1.4-0.02):

5.2.5.1. Регіональним лабораторіям 1-го рангу - Науковим центром радіаційної медицини (НЦРМ) АМН або Держстандартом України;

5.2.5.2. Лабораторіям I-го та II-го рангів - регіональними лабораторіями 1-го рангу, яким МОЗ або Держстандартом України надано таке право;

5.2.5.3 Поста́м радіаційного контролю - Лабораторіями I-го і II-го рангів.

6. Радіаційний контроль сировини та будівельних матеріалів

6.1. Загальні положення

При визначенні номенклатури сировини і будівельних

матеріалів, які підлягають обов'язковому радіаційному контролю, необхідно керуватись вимогами п.4.7 цих ДБН.

6.1.1. Обов'язковому радіаційному контролю в будівництві підлягають такі види сировини і будівельних матеріалів:

6.1.1.1. Природного походження - піски і глини всіх видів, гравій, крейда, сланці, вода технічна.

6.1.1.2. Промислового виробництва - штучні заповнювачі всіх видів, в т.ч щебінь всіх видів, в'язучі всіх видів, арматурна і конструкційна сталь.

6.1.1.3. Відходи промислового виробництва - шлаки, золи, шлами, пуста порода та інші.

6.1.2. Необхідність проведення радіаційного контролю конкретного виду сировини чи матеріалу може також бути встановлена нормативним документом (ТУ чи ДСТУ) на цю продукцію.

6.2. Радіаційний контроль на підприємствах, які видобувають (виробляють) сировину та будівельні матеріали

6.2.1. Номенклатура сировини і будівельних матеріалів, які підлягають обов'язковому радіаційному контролю, повинна бути зареєстрована в місцевому органі Держсаннагляду (Додаток 3 до ДБН В. 1.4-0.02).

6.2.2. Кожне підприємство самостійно вибирає для себе ту чи іншу систему радіаційного контролю і розробляє схему її реалізації відповідно вимогам, наведеним в розділі 5 цих ДБН.

6.2.3. Службою радіаційного контролю на підприємстві може бути власна лабораторія або пост, акредитовані в державній установі (лабораторії) радіаційного контролю.

Підприємство також має право укласти договір з будь-якою лабораторією або пунктом радіаційного контролю, юридичний статус яких підтверджений документально відповідно вимогам цих ДБН.

6.2.4. Підприємство, що виробляє (видобуває) сировину і (або) будівельні матеріали, які потребують обов'язкового радіаційного контролю, повинне щороку одержувати в місцевому органі Держсаннагляду радіаційний сертифікат (Додаток 2 до ДБН В. 1.4-0.02).

6.2.5. Умовами для одержання (продовження) радіаційного сертифікату є:

6.2.5.1. Результати радіоекологічних, геофізичних обстежень і підготовки виробництва, які засвідчують відсутність причин, що можуть призвести до змін проектних рішень і випуску продукції, радіаційні параметри якої перевищують встановлені граничні нормативи.

У випадку невиконання цих вимог питання про функціонування підприємства вирішується за допомогою спеціалізованої проектно-організації з обов'язковим узгодженням проекту з Держсаннаглядом України.

6.2.5.2. Наявність на підприємстві діючої системи радіаційного контролю, що забезпечує можливість визначення класу продукції за регламентованим радіаційним показником, в склад якої входить служба радіаційного контролю, що відповідає вимогам п. 5.2.4.

6.2.6. Кожне підприємство, яке має радіаційний сертифікат, визначає клас продукції і видає паспорт радіаційної якості на кожну партію поставки продукції (Додаток 4 до ДБН В.1.4-0.02).

6.2.7. У випадках перевищення нормативів відносно класу продукції за П.5.2 ДБН В.1.4-1.01 вона повинна бути переведена в клас

на розряд вище або піддана гама-спектральним дослідженням в лабораторії за допомогою високочутливої апаратури (розділ 3 Посібника)

6.3. Контроль в організаціях-постачальниках (посередниках)

6.3.1. Організації-постачальники (посередники), незалежно від форм власності і державної приналежності, які здійснюють в межах України постачання або посередницькі функції при постачанні сировини чи будівельних матеріалів обов'язкового радіаційного контролю, повинні одержати спеціальний дозвіл місцевих органів Держсаннагляду (Додаток 9 ДБН В. 1.4-0.02).

6.4. Контроль в організаціях-споживачах

6.4.1. До споживачів сировини і будівельних матеріалів відносяться:

6.4.1.1. Підприємства, що виробляють із сировини або будівельних матеріалів виробу, конструкції та інші елементи об'єктів будівництва.

6.4.1.2. Будівельні організації, які використовують сировину і будівельні матеріали безпосередньо при спорудженні об'єктів.

6.4.2. Організаціям-споживачам сировини і будівельних матеріалів обов'язкового радіаційного контролю радіаційний паспорт видається на їх вимогу постачальником.

6.4.3. Кожен споживач самостійно розробляє ту чи іншу систему радіаційного контролю і схему її реалізації.

6.4.4. Службою радіаційного контролю споживача може бути власна лабораторія або пост, акредитовані в державній установі (лабораторії) радіаційного контролю. Споживач також має право укласти договір з будь-якою лабораторією або постом радіаційного контролю, юридичний статус яких підтверджений документально відповідно вимогам цих ДБН.

6.4.5. Критерії вибору типу системи радіаційного контролю і вимог до неї повинні відповідати вимогам розділу 5 цих ДБН.

6.4.6. Підприємства-споживачі, що виробляють конструкції і виробу для будівництва об'єктів обов'язкового радіаційного контролю, при наявності договорів з постійними виробниками продукції (сировини і будівельних матеріалів), на яку видається радіаційний паспорт, можуть використовувати метод позавідомчого вибіркового (статистичного) контролю (Додаток 8 до ДБН В.1.4-0.02) або, за особистим рішенням, метод суцільного (вхідного) контролю.

6.4.7. У випадку виявлення продукції, радіаційні параметри якої перевищують нормативні або передбачені договором, замовник має право відмовитись від продукції і одержати повну матеріальну компенсацію збитків від підприємства-виробника продукції.

Підприємства, що виробляють конструкції і виробу, не відповідають за радіаційну якість об'єктів будівництва і за перевищення в них нормативних (або контрольних) рівнів радіаційних параметрів, якщо продукція офіційно прийнята замовником.

6.4.8. Будівельні організації, які споруджують об'єкти обов'язкового радіаційного контролю, повинні здійснювати вхідний контроль в межах і обсягах, що забезпечують неможливість порушення встановлених нормативів радіаційних параметрів. Вхідний контроль може не здійснюватись у випадках, якщо конструкції і виробу виробляються на заводах, на яких діє система суцільного вхідного контролю сировини і матеріалів і які за договором видають радіаційний паспорт на свою продукцію.

7. Радіаційний контроль об'єктів будівництва

7.1. Загальні вимоги

7.1.1. Кожна будівельна організація (фірма, підприємство), яка споруджує, капітально ремонтує, реконструює і передає (продає) Замовнику (споживачу) закінчений об'єкт, незалежно від галузі будівництва, зобов'язана виконати остаточний радіаційний контроль об'єкту у відповідності до вимог ДБН В.1.4-0.01 і цих ДБН.

7.1.2. Остаточний радіаційний контроль об'єкту проводиться незалежно від того, скільки і яких радіаційних обстежень сировини, будівельних матеріалів, використаних на будівництві об'єкту, було виконано на попередніх стадіях будівництва.

7.1.3. Кожна будівельна організація самостійно визначає для себе ту чи іншу систему проведення радіаційного контролю і розробляє її схему у відповідності з Розділом 1 Посібника, а також вирішує питання про службу радіаційного контролю (власна лабораторія, пост, послуги сторонніх організацій).

7.1.4. Введення в експлуатацію об'єктів, споруджених (капітально відремонтованих, реконструйованих) без проведення радіаційного контролю вважається незаконним, а будь-які акти, що стверджують факт запровадження об'єкту без радіаційного обстеження у відповідності з вимогами цього нормативного документу, не мають юридичної сили і не підлягають оплаті в банку.

7.2. Контроль рівнів зовнішнього гамма-випромінювання

7.2.1. Радіаційний контроль рівнів ППД зовнішнього гамма-випромінювання може здійснюватись на протязі всього року, за винятком періодів, коли температура в приміщеннях об'єкту, що контролюється, нижче ніж мінус 10°C.

7.2.2. Радіаційна служба самостійно встановлює час проведення контролю об'єктів - до початку опоряджувальних робіт, під час їх виконання або закінчення, виходячи з радіаційної якості оздоблювальних матеріалів і конкретних фактичних величин радіаційних параметрів на даному об'єкті.

2

7.2.3. В усіх приміщеннях, площа яких не перевищує 50 м², проводиться один вимір (середнє значення 3-х замірів) в геометричному центрі на висоті одного метру від підлоги.

2

7.2.4. В усіх приміщеннях, площа яких перевищує 50 м², виконується один вимір на кожні повні та неповні 50 м площі. Кожен вимір виконується в геометричному центрі умовної частини приміщення на висоті 1 м від підлоги.

7.2.5. В приміщеннях промислових об'єктів, а також об'єктах цивільного призначення (спортивні, торгівельні, виставочні зали, кіно-театри і інш.), де в одному об'ємі розташовані дві або декілька площин (галереї, балкони, тераси, переходи і т.п.), радіаційному обстеженню підлягають всі горизонтальні і похилі площини, на яких можуть перебувати люди, в відповідності з вимогами п.п.7.2.3 і 7.2.4 цих ДБН.

7.2.6. Виміри проводяться з використанням засобів і методів, що відповідають рекомендаціям розділу 4 Посібника до цих ДБН.

7.2.7. Результати вимірів ППД зовнішнього гамма-випромінювання заносяться в акт (Додаток 6 до ДБН В.1.4-0.02) в Міжнародній системі
-1

одиниць СІ - мкГрхгод (мікроГрей за годину). -1

У випадку застосування приладів зі шкалою мкРхгод
-1

(мікроРенген за годину) або мкЗвхгод (мікроЗіверт за годину), необхідно користуватися такими співвідношеннями:

-1 -1
1 мкГрхгод = 113,64 мкРхгод

-1 -1
1 мкЗвхгод = 1 мкГрхгод

7.2.8. При проведенні разових радіаційних обстежень результати вимірів після оформлення протоколів і довідок для Замовника підлягають зберіганню в будь-якому вигляді (журнали, протоколи, довідки).

7.2.9. При проведенні систематичних радіаційних обстежень результати вимірів повинні вводитись в пам'ять ЕОМ і зберігатись в банках даних з метою використання їх для обґрунтованого встановлення контрольних рівнів радіаційних параметрів об'єктів будівництва і загальної оцінки якості будівництва.

7.2.10. В тих випадках, коли рівень зовнішнього гаммавипромінювання в приміщенні, де проведено обстеження, перевищує
-1

0.26 мкГрхгод, всі будівельні роботи в цьому приміщенні повинні бути припинені до прийняття рішення керівництвом будівельної організації і службою радіаційного контролю.

7.2.10.1. Адміністрація об'єкту, на якому виявлено перевищення нормативу радіаційних параметрів, зобов'язана прийняти всі заходи для того, щоб рівні гамма-випромінювання були доведені до нормативу у всіх приміщеннях даного об'єкту в найкоротший термін.

7.2.10.2. Якщо рівні в решті приміщень не перевищують 0.26
-1

мкГрхгод, будівельні роботи на об'єкті можуть бути продовжені за
-1

винятком приміщень, де рівень перевищує 0.26 мкГрхгод.

7.2.10.3. Якщо рівні зовнішнього гамма-випромінювання
-1

знаходяться в межах 0,44... 0.88 мкГрхгод, рішення про продовження будівництва даного об'єкту приймається органом Держсаннагляду.

7.2.10.4. При виявленні високих рівнів гамма-випромінювання,
-1

що досягають 0.88 мкГрхгод і вище, всі роботи на об'єкті, в тому числі і дозиметричні, повинні бути припинені, а люди виведені за межі будівельного майданчика.

7.2.10.5. Дозиметрист, який виявив на об'єкті аварійні рівні гамма-випромінювання, зобов'язаний негайно сповістити про те, що сталося:

- керівництво будівельної організації;
- керівництво служби радіаційного контролю, в якій він працює.

7.2.10.6. Керівництво (власник) будівельної організації в випадку виникнення ситуації, передбаченої п. 7.2.10.4, зобов'язане:

а) встановити необхідні загородження і призначити чергових із числа ІТР, виключивши можливість присутності будівельників і сторонніх осіб в зоні забруднення;

б) попередити про те, що трапилось, місцеві органи Держсаннагляду та місцеві органи внутрішніх справ.

7.3. Контроль середньорічної еквівалентної рівноважної об'ємної активності радону (ЕРОА)

7.3.1. Будівництво об'єктів 1-ї та 3-ї груп дозволяється проводити після рішення питань протирадонового захисту на стадії проектування.

7.3.2. Заходи протирадонового захисту розробляють проектні організації в залежності від результатів радіаційного обстеження території, яка відводиться під забудову (розділи 5 та 6 Посібника).

7.3.3. Рішення про необхідність радіаційного обстеження території, що відводиться під забудову, приймає орган Держсанепіднагляду, якій вирішує питання відводу землі під забудову даного об'єкту.

7.3.4. Документований контроль виконання будівельною організацією проектних рішень із захисту від радону виконується робочою комісією з приймання об'єкту до експлуатації.

7.3.5. Інструментальний контроль рівнів ЕРОА радону може виконуватись вибірково органом санепіднагляду в процесі приймання об'єкту до експлуатації.

В разі перевищення нормативу ЕРОА радону будівельна організація, на вимогу органу санепіднагляду, зобов'язана ліквідувати недоліки, допущені при виконанні робіт із влаштування протирадонового захисту.

7.3.6. Інструментальний радіаційний контроль ЕРОА радону, передбачений п.7.3.5. дозволяється проводити на протязі року при температурі повітря в приміщенні, де знаходяться вимірювальні прилади, не

0

нижче мінус 10 С.

7.3.7. В холодний час року будівельна організація повинна надати приміщення для проведення вимірювань і забезпечити всі необхідні для цього умови: температуру повітря, зачинені віконні та дверні прорізи, збереження приладів і т.д.

7.3.8. В житлових будинках, дитячих та лікарських закладах вимірювання виконуються на першому поверсі. Як виняток, дозволяється виконувати вимірювання в житлових будинках на другому поверсі.

7.3.9. На інших об'єктах прилади встановлюються в тих приміщеннях, де концентрація радону-222 може бути найбільшою. Такі приміщення визначає служба радіаційного контролю у відповідності до рекомендацій, наведених в розділі 5 Посібника до цих ДБН.

7.3.10. Вимірювальні прилади встановлюються не менше ніж у

2

двох окремих приміщеннях об'єкту на кожні 200 м загальної площі поверху, на якому виконуються вимірювання.

7.3.11. Результати вимірів слід заносити в акт радіаційного обстеження (Додаток 7 до ДБН В. 1.4-0.02).

8. Експертиза проектної документації

8.1. Експертиза робочих проектів

8.1.1. Робочі проекти об'єктів у відповідності з п. 4.9. цих ДБН зобов'язані проходити експертизу в органах Державного санепідемнагляду.

8.1.2. На експертизу подається розділ проекту "Заходи по зниженню рівня ІВ ПРН" (розділ 6 Посібника до цих ДБН). Зміст розділу повинен відповідати вимогам діючих норм проектування і радіаційної безпеки.

9. Вимоги до документації

9.1. Загальні вимоги

9.1.1. В межах системи радіаційного контролю в будівництві діють тільки форми документів, встановлені цими нормами і наведені в ДБН В.1.4-0.02.

9.1.2. Будь-які інші форми документів, затверджені державним органом або окремими відомствами з метою одержання інформації про радіаційний стан об'єктів або про діяльність служб радіаційного контролю і інших суб'єктів системи радіаційного контролю в будівництві, можуть використовуватись тільки після узгодження з Держкоммістобудування України.

9.1.3. Будь-яка інформація, видана або одержана з порушенням вимог п. 9.1.2, є неправомірною.

9.1.4. Документи, які діють в системах радіаційного контролю, підрозділяються на такі:

9.1.4.1. Дозвіл суб'єктам системи на будь-які дії в її рамках (виробництво, постачання, використання об'єктів систематичного радіаційного контролю, здійснення радіаційного контролю);

9.1.4.2. Документи про внесення змін в дозвіл, продовження їх терміну дії, відміну або заборону діяльності;

9.1.4.3. Довідки і звіти про результати радіаційного обстеження об'єктів обов'язкового радіаційного контролю.

9.1.5. Право на видачу інформації службами радіаційного контролю про стан радіаційної безпеки регламентується п.п. 5.2, 9.1.1-9.1.3 цих ДБН.

9.1.6. Дозволяється виготовлення бланків і форм документів всіх груп в типографіях, які мають офіційний дозвіл на виконання подібних замовлень.

9.2. Вимоги до оформлення документів

9.2.1. Заповнені і підписані документи повинні відповідати вимогам державних норм Системи стандартизації і нормування в будівництві в частині автоматизованого обліку, зберігання і обробки інформації.

9.2.2. Термінологія, що використовується в документах, повинна відповідати вимогам діючих термінологічних НД.

9.2.3. Всі одиниці вимірів приводяться в міжнародній системі одиниць (СІ) щодо атомної науки і техніки.

9.2.4. Дозволяється використовувати для заповнення документів друкарські машинки, ПЕОМ або вписувати дані чітким шрифтом чорними чи синіми чорнилами.

9.2.5. Документи щодо радіаційної безпеки заповнюються українською мовою і, за бажанням Замовника, ще однією будь-якою мовою в межах можливостей виконавця.

ЗМІСТ

стор.

1. ГАЛУЗЬ ЗАСТОСУВАННЯ.....	1
2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ.....	1
3. СКОРОЧЕННЯ, ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ.....	1
4. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	2
5. СИСТЕМИ І СЛУЖБИ РАДІАЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ.....	3
6. РАДІАЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ СИРОВИНИ ТА БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ.....	4
7. РАДІАЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ ОБ'ЄКТІВ БУДІВНИЦТВА.....	7
8. ЕКСПЕРТИЗА ПРОЕКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ.....	10
9. ВИМОГИ ДО ДОКУМЕНТАЦІЇ.....	10

Государственные строительные нормы Украины

СИСТЕМА НОРМ И ПРАВИЛ
СНИЖЕНИЯ УРОВНЯ ИОНИЗИРУЮЩИХ ИЗЛУЧЕНИЙ
ЕСТЕСТВЕННЫХ РАДИОНУКЛИДОВ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

Радиационный контроль
строительных материалов и объектов строительства

ДБН В. 1.4-2.04-97

Издание официальное

Государственный комитет Украины
по делам градостроительства и архитектуры

Киев -1997

Разработаны: Научно-производственной фирмой "РОСА" (Горицкий А.В., к.т.н.; Сабалдырь В.П., к.т.н.; Захарчук Н.И., инж.; Кравченко Л.С., инж.; Лихтарева Т.М., инж.), Научным центром радиационной медицины АМН Украины (Лихтарев И.А., д.ф-м.н.; Лось И.П., д.б.н.; Романенко А.Е., д.м.н.) при участии Минохраны здоровья (Бобылева О.А., к.м.н.), Госкомградостроительства (Желудков Г.В., инж.), Министерства по чрезвычайным ситуациям (Пинчук В.Я., к.т.н.), Академии строительства (Величко В.А., к.т.н.; Злобин Г.К., инж.; Ливийский А.М., д.т.н.), НИИ строительного производства Госкомградостроительства (Полонская С.А., к.т.н.)

Внесены и подготовлены к утверждению: Отделом государственных нормативов, стандартов и сертификации Госкомградостроительства Украины

Утверждены: Приказом Госградостроительства Украины
от " 24 " июля 1997 г. 124 и введены в действие

с 1 января 1998 г.

С введением в действие ДБН В.1.4-0.01-97, ДБН В.1.4-0.02-97, ДБН В.1.4-1.01-97, ДБН В.1.4-2.01-97 прекращают действие РВН 356-91 "Положение о радиационном контроле на объектах строительства и предприятиях стройиндустрии и стройматериалов Украины"

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ УКРАИНЫ

Система норм и правил снижения уровня ионизирующих излучений естественных радионуклидов в строительстве ДБН В.1.4-2.04-97

Радиационный контроль строительных материалов и объектов строительства Вводятся впервые

1. ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

1.1. Настоящие государственные строительные нормы устанавливают требования к методам, способам и порядку проведения радиационного контроля в строительстве, на предприятиях стройиндустрии и стройматериалов, требования к субъектам системы радиационного контроля.

1.2. Требования настоящих ДБН распространяются на все виды строительства, кроме указанных в п.1.2 ДБН В.1.4-0.01.

1.3. Соблюдение этих норм является обязательным на территории Украины для всех юридических и физических лиц, независимо от форм собственности, принимающих участие в проектировании, строительстве и эксплуатации зданий и сооружений, а также изготавливающих строительные материалы, изделия и конструкции или осуществляющих контроль за строительством и изготовлением вышеупомянутой продукции,

1.4. Выполнение требований настоящих ДБН не связано с безопасностью труда строителей, которая регламентируется отдельными нормами и правилами.

1.5. При рассмотрении случаев нарушения требований действующих норм и правил по защите населения от ионизирующих излучений необходимо руководствоваться этим нормативным документом и Нормами радиационной безопасности Украины (НРБУ).

1.6. Все требования настоящих ДБН являются обязательными.

2. НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ

В настоящем нормативном документе сделаны ссылки на такие нормы: ДБН В.1.4-0.01-97. Система норм и правил снижения уровня ионизирующих излучений естественных радионуклидов в строительстве. Основные положения.

ДБН В.1.4-0.02-97. Система норм и правил снижения уровня ионизирующих излучений естественных радионуклидов в строительстве. Типовые документы.

ДБН В.1.4-1.01-97. Система норм и правил снижения уровня ионизирующих излучений естественных радионуклидов в строительстве, Регламентируемые радиационные параметры. Допустимые уровни.

3. СОКРАЩЕНИЯ, ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

3.1 В настоящих нормах приняты следующие сокращения:

РК – радиационный контроль;

РРО – разовые радиационные обследования;

СРО – систематические радиационные обследования;

МПД – мощность поглощенной дозы;

ЭРОА – среднегодовая эквивалентная равновесная объемная активность радона;

ИИ – ионизирующие излучения;

ЕРН – естественные радионуклиды;

Аэф – эффективная суммарная удельная активность ЕРН;

РП – радиационный паспорт.

3.2 Основные термины и определения, используемые в настоящих ДБН, регламентированы НРБУ.

3.3. Примененные в этих ДБН термины "Разовые радиационные обследования" и "Систематические радиационные обследования" имеют такие определения:

3.3.1. "Разовые радиационные обследования" (РРО). Система, предусматривающая осуществление радиационного контроля отдельных объектов (зданий, сооружений, партий сырья и строительных материалов) и выдачу документов, подтверждающих выполнение (невыполнение) требований к нормативным уровням радиационных параметров.

3.3.2. "Систематические радиационные обследования" (СРО). Система, предусматривающая:

а) постоянные долгосрочные обследования (объектов одного или нескольких заказчиков в пределах города, района, области, региона; объектов строительства, сооруженных одной организацией; продукции одного предприятия);

б) выдачу документов, подтверждающих выполнение (невыполнение) требований к нормативным или (и) контрольным уровням радиационных параметров;

в) постоянное ведение банка данных выполнения обследований с использованием ЭВМ или ПЭВМ, их обработку и анализ;

г) разработку рекомендаций заказчикам относительно установления или изменения контрольных уровней радиационных параметров.

4. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

4.1. Радиационный контроль является одним из звеньев действующего в Украине контроля качества строительной продукции, выполнения требований к надежности зданий и сооружений во время эксплуатации и требований к инженерным изысканиям в строительстве.

4.2. Ответственность за соблюдение требований настоящих ДБН возлагается на руководителей строительных организаций, предприятий стройиндустрии и стройматериалов всех форм собственности, независимо от производственной мощности и места расположения (юридического адреса).

4.3. За поставку строительным организациям продукции, на которую поставщиком выданы документы о радиационном качестве, но она не отвечает требованиям норм, материальную ответственность несет руководитель (владелец) организации – поставщика, независимо от того, где и как он получил поставленную продукцию и какие документы о ее радиационном качестве есть в его распоряжении.

4.4. За поставку индивидуальным застройщикам, на которых не распространяются требования осуществления радиационного контроля, продукции, не отвечающей требованиям норм относительно радиационных параметров и приведшей к превышению установленных радиационных нормативов на объекте, руководитель (владелец) организации – поставщика может быть привлечен к ответственности в соответствии с Законодательством Украины.

4.5. Общий надзор за соблюдением требований настоящих ДБН осуществляют органы Госсаннадзора.

4.6. Объекты радиационного контроля в соответствии с требованиями п. 8.3 ДБН В.1.4-0.01 подразделяются на следующие категории:

I – объекты обязательного радиационного контроля.

II – объекты рекомендованного радиационного контроля.

4.7. К I-й категории относятся:

4.7.1. Карьеры сырья и строительных материалов.

4.7.2. Территории под застройку объектами 1-й группы (п.5.1 ДБН В.1.4-1.01).

4.7.3. Сырье и строительные материалы в соответствии с п.6.1.1 этих ДБН.

4.7.4. Законченные строительством объекты 1-й и 3-й групп (п. 5.1 ДБН В.1.4-1.01).

4.8. Ко II-й категории относятся:

4.8.1. Лесоповалы.

4.8.2. Территории под застройку объектами 3-й группы (п. 5.1 ДБН В.1.4-1.01).

4.8.3. Строительные изделия и конструкции.

4.8.4. Отделочные материалы и изделия.

4.8.5. Инженерное оборудование объектов.

4.9. С целью повышения уровня качества строительства необходимо осуществлять экспертизу проектной документации на выполнение требований норм радиационной безопасности.

В обязательном порядке экспертизе подлежат типовые проекты зданий и сооружений жилищного, гражданского и промышленного назначения 1-й группы (п. 5.1 ДБН В.1.4-1.01).

4.10. Настоящие нормы регламентируют требования к контролю объектов 1-й категории.

4.11. К субъектам системы радиационного контроля относятся такие государственные и частные юридические и физические лица:

а) деятельность которых регламентируется Государственной системой стандартизации и нормирования в строительстве (пользователи);

б) которым Законодательством предоставлено право разрабатывать новые нормативные документы, а также дополнения или изменения к действующим нормативным документам системы (разработчики);

в) которым предоставлено право утверждать нормативные документы, изменения или дополнения к ним, контролировать исполнение требований нормативных документов (органы управления системой).

4.12. Радиационный контроль качества объектов осуществляют службы радиационного контроля (РК). Требования к системам и службам радиационного контроля приведены в разделе 5 и разделах 1 и 2 Пособия к этим ДБН.

4.13. Настоящий нормативный документ регламентирует требования к методам, средствам и порядку проведения обязательного радиационного контроля в соответствии с разделами 6, 7, 8.

5. СИСТЕМЫ И СЛУЖБЫ РАДИАЦИОННОГО КОНТРОЛЯ

5.1. Системы радиационного контроля.

5.1.1. Радиационный контроль в строительстве осуществляется в соответствии с системами, регламентированными настоящим нормативным документом (п.п. 3.3.1 и 3.3.2).

5.1.2. Службам радиационного контроля разрешается использовать одновременно обе системы с обязательной отдельной их регистрацией в органах Госсаннадзора и соблюдением требований нормативных документов по оплате выполняемых работ.

5.1.3. При выборе системы радиационного контроля службам радиационного контроля рекомендуется пользоваться критериями, приведенными в разделе 1 Пособия к этим ДБН.

5.1.4. Системы радиационного контроля регистрируются органами Госсаннадзора только при условии выполнения всех требований настоящих ДБН.

5.2. Службы радиационного контроля.

5.2.1. Радиационный контроль в строительстве на территории Украины могут выполнять государственные и частные контрольные службы: лаборатории, отделы, лабораторные центры (комплексы) в составе государственных и частных организаций и предприятий, а также отдельные лаборатории, лабораторные центры (комплексы), имеющие статус государственного или частного предприятия и аккредитованные Госстандартом или Минздравом Украины в соответствии с действующим порядком.

5.2.2. Устанавливаются следующие ранги служб радиационного контроля:

5.2.2.1. I – Лаборатории радиационного контроля, осуществляющие систематические радиационные обследования.

5.2.2.2. II – Лаборатории радиационного контроля, осуществляющие разовые радиационные обследования.

5.2.2.3. III – Посты радиационного контроля.

5.2.3. Рекомендации по созданию и функционированию службы радиационного контроля в строительстве приведены в разделе 2 Пособия к этим ДБН.

5.2.4. Независимо от подчиненности и ранга все измерительные системы служб радиационного контроля в обязательном порядке должны:

- пройти аккредитацию в Госстандарте и Минздраве Украины в соответствии с действующим законодательством;

- иметь протокол сопоставления, обеспечивающий единство измерений регламентируемых радиационных параметров в строительстве на территории Украины.

Протокол сопоставления дает право на проведение радиационного контроля только в том случае, когда результаты сопоставления остаются внутри "интервала приемлемости".

5.2.5. Протоколы сопоставления выдают только организации, имеющие разрешение Минздрава Украины или Госстандарта Украины. Устанавливается следующий порядок выдачи протокола сопоставления единства измерений регламентируемых радиационных параметров (Приложения 1 к ДБН В.1.4-0,02);

5.2.5.1. Региональным лабораториям I-го ранга – Научным центром радиационной медицины (НЦРМ) АМН Украины или Госстандартом Украины;

5.2.5.2. Лабораториям I-го и II-го рангов – региональными лабораториями I-го ранга, которым Минздравом или Госстандартом Украины предоставлено такое право;

5.2.5.3. Поста́м радиа́ционного контро́ля - Лаборатория́ми I-го и II-го рангов.

6. РАДИАЦИОННЫЙ КОНТРОЛЬ СЫРЬЯ И СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ

6.1. Общие положения

При определении номенклатуры сырья и строительных материалов, подлежащих обязательному радиационному контролю, необходимо руководствоваться требованиями п.4.7 настоящих ДБН.

6.1.1. Обязательному радиационному контролю в строительстве подлежат следующие виды сырья и строительных материалов:

6.1.1.1. Естественного происхождения - пески и глины всех видов, гравий, мел, сланцы, вода техническая.

6.1.1.2. Промышленного производства - искусственные заполнители всех видов, в т.ч. щебень всех видов, вяжущие всех видов, арматурная и конструкционная сталь.

6.1.1.3. Отходы промышленного производства - шлаки, золы, шламы, пустая порода и другие.

6.1.2. Необходимость проведения радиационного контроля конкретного вида сырья или материала может также быть установлена нормативным документом (ТУ или ДСТУ) на эту продукцию.

6.2. Радиационный контроль на предприятиях, добывающих (производящих) сырье и строительные материалы.

6.2.1. Номенклатура сырья и строительных материалов, подлежащих обязательному радиационному контролю, должна быть зарегистрирована в местном органе Госсаннадзора (Приложение 3 к ДБН В.1.4-0.02).

6.2.2. Каждое предприятие самостоятельно выбирает для себя ту или иную систему радиационного контроля и разрабатывает схему ее реализации в соответствии с требованиями, приведенными в разделе 5 этих ДБН.

6.2.3. Службой радиационного контроля на предприятии может быть собственная лаборатория или пост, аккредитованные в государственном учреждении (лаборатории) радиационного контроля.

Предприятие также имеет право заключить договор с любой лабораторией или пунктом радиационного контроля, юридический статус которых подтвержден документально в соответствии с требованиями настоящих ДБН.

6.2.4. Предприятие, производящее (добывающее) сырье и (или) строительные материалы, которые требуют обязательного радиационного контроля, должно ежегодно получать в местном органе Госсаннадзора радиационный сертификат (Приложение 2 к ДБН В. 1.4-0.02).

6.2.5. Условиями для получения (продления) радиационного сертификата являются:

6.2.5.1. Результаты радиоэкологических, геофизических исследований и подготовки производства, свидетельствующие об отсутствии причин, которые могут привести к изменениям проектных решений и выпуску продукции, радиационные параметры которой превышают установленные предельные нормативы.

В случае невыполнения этих требований вопрос о функционировании предприятия решается с помощью специализированной проектной организации с обязательным согласованием проекта с Госсаннадзором Украины.

6.2.5.2. Наличие на предприятии действующей системы радиационного контроля, обеспечивающей возможность определения класса продукции по регламентируемому радиационному показателю, в состав которой входит служба радиационного контроля, отвечающая требованиям п.5.2.4.

6.2.6. Каждое предприятие, имеющее радиационный сертификат, определяет класс продукции и выдает паспорт радиационного качества на каждую партию поставки продукции (Приложение 4 к ДБН В.1.4-0.02).

6.2.7. В случаях превышения нормативов относительно класса продукции по п. 5.2 ДБН В.1.4-1.01 она должна быть переведена в классна разряд выше или подвергнута гамма-спектрометрическим исследованиям в лаборатории с помощью высокочувствительной аппаратуры (раздел 3 Пособия).

6.3. Контроль в организациях-поставщиках (посредниках).

6.3.1. Организации-поставщики (посредники), независимо от форм собственности и государственной принадлежности, осуществляющие в пределах Украины поставки или посреднические функции при поставках сырья или строительных материалов обязательного радиационного контроля, должны получить специальное разрешение местных органов Госсаннадзора (Приложение 9 ДБН В.1.4-0.02).

6.4. Контроль в организациях-потребителях

6.4.1. К потребителям сырья и строительных материалов относятся:

6.4.1.1. Предприятия, производящие из сырья или строительных материалов изделия, конструкции и другие элементы объектов строительства.

6.4.1.2. Строительные организации, использующие сырье и строительные материалы непосредственно при сооружении объектов.

6.4.2. Организациям-потребителям сырья и строительных материалов обязательного радиационного контроля радиационный паспорт выдается по их требованию поставщиком.

6.4.3. Каждый потребитель самостоятельно разрабатывает ту или иную систему радиационного контроля и схему ее реализации.

6.4.4. Службой радиационного контроля потребителя может быть собственная лаборатория или пост, аккредитованные в государственном учреждении (лаборатории) радиационного контроля.

Потребитель также имеет право заключить договор с любой лабораторией или постом радиационного контроля, юридический статус которых подтвержден документально в соответствии с требованиями этих ДБН.

6.4.5. Критерии выбора типа системы радиационного контроля и требований к ней должны отвечать требованиям раздела 5 этих ДБН.

6.4.6. Предприятия-потребители, производящие конструкции и детали для строительства объектов обязательного радиационного контроля, при наличии договоров с постоянными производителями продукции (сырья и строительных материалов), на которую выдается радиационный паспорт, могут использовать метод выборочного (статистического) контроля (Приложение 8 к ДБН В.1.4-0.02) или, по собственному решению, метод сплошного (входного) контроля.

6.4.7. В случае обнаружения продукции, радиационные параметры которой превышают нормативные или предусмотренные договором, заказчик имеет право отказаться от продукции и получить полную материальную компенсацию убытков от предприятия-производителя продукции.

Предприятия, производящие конструкции и изделия, не отвечают за радиационное качество объектов строительства и за превышение в них нормативных (или контрольных) уровней радиационных параметров, если продукция официально принята заказчиком.

6.4.8. Строительные организации, сооружающие объекты обязательного радиационного контроля, должны осуществлять входной контроль в пределах и объемах, обеспечивающих невозможность нарушения установленных нормативов радиационных параметров. Входной контроль может не осуществляться в случаях, если конструкции и изделия производятся на заводах, на которых действует система сплошного входного контроля сырья и материалов и которые по договору выдают радиационный паспорт на свою продукцию.

7. РАДИАЦИОННЫЙ КОНТРОЛЬ ОБЪЕКТОВ СТРОИТЕЛЬСТВА

7.1. Общие требования.

7.1.1. Каждая строительная организация (фирма, предприятие), которая сооружает, капитально ремонтирует, реконструирует и передает (продает) Заказчику (потребителю) законченный объект, независимо от отрасли строительства, обязана провести окончательный радиационный контроль объекта в соответствии с требованиями ДБН В.1.4-0.01 и настоящих ДБН.

7.1.2. Окончательный радиационный контроль объекта проводится независимо от того, сколько и каких радиационных обследований сырья, строительных материалов, использованных на строительстве объекта, было выполнено на предварительных стадиях строительства.

7.1.3. Каждая строительная организация самостоятельно выбирает для себя ту или иную систему проведения радиационного контроля и разрабатывает ее схему в соответствии с разделом 1 Пособия, а также решает вопрос о службе радиационного контроля (собственная лаборатория, пост, услуги сторонних организаций).

7.1.4. Ввод в эксплуатацию объектов, возведенных (капитально отремонтированных, реконструированных) без проведения радиационного контроля считается незаконным, а любые акты, подтверждающие факт ввода объекта без радиационного обследования в соответствии с требованиями настоящего нормативного документа, не имеют юридической силы и не подлежат оплате в банке.

7.2. Контроль уровней внешнего гамма-излучения.

7.2.1. Радиационный контроль уровней МПД внешнего гамма-излучения может осуществляться на протяжении всего года, за исключением периодов, когда температура в помещениях контролируемого объекта ниже чем минус 10°C.

7.2.2. Радиационная служба самостоятельно устанавливает время проведения контроля объекта – до начала отделочных работ, во время их выполнения или завершения, исходя из радиационного качества отделочных материалов и конкретных фактических величин радиационных параметров на данном объекте. 2

7.2.3. Во всех помещениях, площадь которых не превышает 50м², производится одно измерение (среднего значения трех замеров) в геометрическом центре на высоте одного метра от пола.

2

7.2.4. Во всех помещениях, площадь которых превышает 50м²,

выполняется одно измерение на каждые полные и неполные 50м площади. Каждое измерение выполняется в геометрическом центре условной части помещения на высоте 1м от пола.

7.2.5. В помещениях промышленных объектов, а также объектах гражданского назначения (спортивные, торговые, выставочные залы, кино-театры и др.), где в одном объеме размещается две или несколько плоскостей (галереи, балконы, террасы, переходы и т.п.), радиационному обследованию подлежат все горизонтальные и наклонные плоскости, на которых могут находиться люди, в соответствии с требованиями п.п. 7.2.3. и 7.2.4. настоящих ДБН.

7.2.6. Измерения производятся с использованием средств и методов, отвечающих рекомендациям раздела 4 Пособия к этим ДБН.

7.2.7. Результаты измерений МПД внешнего гамма-излучения заносятся в акт (Приложение 6 к ДБН В.1.4-0.02) в Международной

-1

системе единиц СИ - мкГрхч (микроГрэй в час). В случае применения

-1

-1

приборов со шкалой мкРхч (микрорентген в час) или мкЗвхч (микроЗиверт в час), необходимо пользоваться следующими соотношениями:

-1

-1

$$1 \text{ мкГрхч} = 113,64 \text{ мкРхч} ;$$

-1

-1

$$1 \text{ мкЗвхч} = 1 \text{ мкГрхч} .$$

7.2.8. При проведении разовых радиационных обследований результаты измерений после оформления протоколов и справок для Заказчика подлежат хранению в любом виде (журналы, протоколы, справки).

7.2.9. При проведении систематических радиационных обследований результаты измерений должны вводиться в память ЭВМ и сохраняться в банках данных с целью использования их для обоснованного установления контрольных уровней радиационных параметров объектов строительства и общей оценки качества строительства.

7.2.10. В тех случаях, когда уровень внешнего гамма-излучения в

-1

помещении, где проведено обследование, превышает 0,26 мкГрхч, все строительные работы в этом помещении должны быть приостановлены до принятия решения руководством строительной организации и службой радиационного контроля.

7.2.10.1. Администрация объекта, на котором установлено превышение норматива радиационных параметров, обязана принять все меры для того, чтобы уровни гамма-излучения были доведены до норматива во всех помещениях данного объекта в кратчайший срок.

7.2.10.2. Если уровни в остальных помещениях не превышают

-1

0,26 мкГрхч строительные работы на объекте могут быть продолжены за

-1

исключением помещений, где уровень превышает 0,26 мкГрхч.

7.2.10.3. Если уровни внешнего гамма-излучения находятся в

-1

пределах 0,44... 0,88 мкГрхч, решение о продолжении строительства данного объекта принимается органом Госсаннадзора.

7.2.10.4. При обнаружении высоких уровней гамма-излучения,
-1

достигающих 0,88 мкГрчх и выше, все работы на объекте, в том числе и дозиметрические, должны быть прекращены, а люди выведены за пределы строительной площадки.

7.2.10.5. Дозиметрист, обнаруживший на объекте аварийные уровни гамма-излучения, обязан немедленно сообщить о случившемся:

- руководству строительной организации;
- руководству службы радиационного контроля, в которой он работает.

7.2.10.6. Руководство (владелец) строительной организации в случае возникновения ситуации, предусмотренной п.7.2.10.4. обязано:

- а) установить необходимые ограждения и назначить дежурных из числа ИТР, исключив возможность присутствия строителей и посторонних лиц в зоне загрязнения;

- б) предупредить о случившемся местные органы Госсаннадзора и местные органы внутренних дел.

7.3. Контроль среднегодовой эквивалентной равновесной концентрации радона (ЭРОА).

7.3.1. Строительство объектов 1-й и 3-й групп разрешается осуществлять после решения вопросов противорадоновой защиты на стадии проектирования.

7.3.2. Меры противорадоновой защиты разрабатывают проектные организации в зависимости от результатов радиационного обследования территории, отводимой под застройку (Разделы 5 и 6 Пособия).

7.3.3. Решение о необходимости радиационного обследования территории, отводимой под застройку, принимает орган

Госсанэпиднадзора, который решает вопрос отвода земли под строительство данного объекта.

7.3.4. Документальный контроль выполнения строительной организацией проектных решений по защите от радона выполняется рабочей комиссией по приемке объекта в эксплуатацию.

7.3.5. Инструментальный контроль уровней ЭРОА радона может выполняться выборочно органом санэпиднадзора в процессе приемки объекта в эксплуатацию.

В случае превышения норматива ЭРОА радона строительная организация, по требованию органа санэпиднадзора, обязана устранить нарушения, допущенные при производстве работ по устройству противорадоновой защиты.

7.3.6. Инструментальный радиационный контроль ЭРОА радона, предусмотренный п. 7.3.5. разрешается проводить на протяжении года при температуре воздуха в помещении, в котором установлены измерительные приборы, не ниже минус 10оС.

7.3.7. В холодное время года строительная организация обязана выделить помещение для проведения измерений и обеспечить все необходимые для этого условия: температуру воздуха, закрытые оконные и дверные проемы, сохранность приборов и т.д.

7.3.8. В жилых домах, детских и лечебных учреждениях измерения производятся на первом этаже. Как исключение разрешается выполнять измерения в жилых домах на втором этаже.

7.3.9. На других объектах приборы устанавливаются в тех помещениях, где концентрация радона - 222 может быть наибольшей. Такие помещения определяет служба радиационного контроля в соответствии с рекомендациями, приведенными в разделе 5 Пособия к этим ДБН.

7.3.10. Измерительные приборы устанавливаются не менее чем в двух отдельных помещениях объекта на каждые 200м общей площади этажа, на котором производятся измерения.

7.3.11. Результаты измерений следует заносить в акт радиационного обследования (Приложения 7 к ДБН В.1.4-0.02).

8. ЭКСПЕРТИЗА ПРОЕКТНОЙ ДОКУМЕНТАЦИИ.

8.1. Экспертиза рабочих проектов.

8.1.1. Рабочие проекты объектов, в соответствии с п.4.9. настоящих ДБН, обязаны проходить экспертизу в органах Государственного санэпиднадзора.

8.1.2. На экспертизу представляется раздел проекта "Меры по снижению уровня ИИ ЕРН" (Раздел 6 Пособия к этим ДБН). Содержание раздела должно отвечать требованиям действующих норм проектирования и радиационной безопасности.

9. ТРЕБОВАНИЯ К ДОКУМЕНТАЦИИ.

9.1. Общие требования.

9.1.1. В пределах системы радиационного контроля в строительстве действуют только формы документов, установленные настоящими ДБН и приведенные в ДБН В.1.4-0.02.

9.1.2. Любые другие формы документов, утвержденные государственным органом или отдельными ведомствами с целью получения информации о радиационном состоянии объектов или о деятельности служб радиационного контроля и других субъектов системы радиационного контроля в строительстве, могут использоваться только после согласования с Госкомградостроительства Украины.

9.1.3. Любая информация, выданная или полученная с нарушением требований п.9.1.2. является неправомерной.

9.1.4. Документы, действующие в системе радиационного контроля подразделяются на следующие:

9.1.4.1. Разрешение субъектам системы на любые действия в ее рамках (производство, поставка, использование объектов систематического радиационного контроля), осуществление радиационного контроля;

9.1.4.2. Документы о внесении изменений в разрешение, продлении их срока действия, отмене или запрете деятельности;

9.1.4.3. Справки и отчеты о результатах радиационных обследований объектов обязательного радиационного контроля.

9.1.5. Право на выдачу информации службами радиационного контроля о состоянии радиационной безопасности регламентируется п.5.2., п.п.9.1.1.-9.1.3. настоящих ДБН.

9.1.6. Разрешается изготовление бланков и форм документов всех групп в типографиях, имеющих официальное разрешение на выполнение подобных заказов.

9.2 Требования к оформлению документов.

9.2.1. Заполненные и подписанные документы должны отвечать требованиям государственных норм Системы стандартизации и нормирования в строительстве в части автоматизированного учета, хранения и обработки информации.

9.2.2. Терминология, используемая в документах, должна соответствовать требованиям действующих терминологических НД.

9.2.3. Все единицы измерений приводятся в Международной системе единиц (СИ) в атомной науке и технике.

9.2.4. Разрешается использовать для заполнения документов пишущие машинки, ПЭВМ или вписывать данные четким шрифтом черными или синими чернилами.

9.2.5. Документы по радиационной безопасности заполняются на украинском языке и, по желанию Заказчика, еще на одном любом языке в пределах возможностей исполнителя.

СОДЕРЖАНИЕ

	стр.
1. ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ.....	1
2. НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ.....	1
3. СОКРАЩЕНИЯ, ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ.....	2
4. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ.....	2
5. СИСТЕМЫ И СЛУЖБЫ РАДИАЦИОННОГО КОНТРОЛЯ.....	4
6. РАДИАЦИОННЫЙ КОНТРОЛЬ СЫРЬЯ И СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ.....	5
7. РАДИАЦИОННЫЙ КОНТРОЛЬ ОБЪЕКТОВ СТРОИТЕЛЬСТВА.....	7
8. ЭКСПЕРТИЗА ПРОЕКТНОЙ ДОКУМЕНТАЦИИ.....	10
9. ТРЕБОВАНИЯ К ДОКУМЕНТАЦИИ.....	10